

Vlaams
Parlement

vergadering **C284 – OND31**
zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 23 juni 2011

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de oetc-projecten (onderwijs in eigen taal en cultuur) in Brussel - 2282 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van mevrouw Elisabeth Meuleman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het vernieuwde oetc (onderwijs in eigen taal en cultuur) - 2320 (2010-2011)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de dure Erasmusopleidingen in het buitenland en het daarmee verbonden probleem van de wederkerigheid - 2368 (2010-2011)	13
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de regularisatie van de DAC-projecten in de onderwijssector - 2434 (2010-2011)	16
Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de opmars van bijlessen in België - 2458 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het stijgende aantal leerlingen dat buitenschoolse bijlessen volgt - 2469 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de vaststelling dat één leerling op tien bijlessen volgt - 2472 (2010-2011)	17

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de oetc-projecten (onderwijs in eigen taal en cultuur) in Brussel
- 2282 (2010-2011)

Vraag om uitleg van mevrouw Elisabeth Meuleman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het vernieuwde oetc (onderwijs in eigen taal en cultuur)
- 2320 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Minister, op vrijdag 13 mei maakte de Foyer tijdens een persconferentie bekend dat de financiering van de projecten van Onderwijs in Eigen Taal en Cultuur (oetc) niet verlengd werd, en dus een einde neemt na het huidige schooljaar. Via die projecten werden in het basisonderwijs aan anderstalige kinderen lessen aangeboden in hun moedertaal. We spreken dan over Spaans, Turks en Italiaans. Jaarlijks was een subsidie van 400.000 euro vrijgemaakt voor de oetc-projecten.

De bijzondere aanpak binnen het project zorgde volgens de Foyer voor een betere doorstroming naar het aso, en voor verhoogde slaagkansen in het secundair onderwijs. 90 procent van de leerlingen die bij een oetc-project betrokken zijn, studeren met een volwaardig diploma secundair onderwijs af, aldus de Foyer.

U liet in een mededeling weten dat die beslissing was genomen na “een grondige doorlichting” door de onderwijsadministratie. U hebt die doorlichting trouwens ook aan de leden van de commissie Onderwijs overgemaakt.

De stopzetting van het project was voor heel veel betrokken ouders een immense ontgoocheling. Zij hadden dat niet zien aankomen. De beslissing bracht dan ook heel wat heftige reacties en onbegrip met zich mee.

Over dit onderwerp konden we op 18 mei al eens debatteren, toen in de plenaire vergadering enkele actuele vragen werden gesteld. U ontkende toen dat er geen meertalig onderwijs meer zou worden ingericht. U zei dat u dit wou aanpassen aan de “gewijzigde omstandigheden in andere contexten” en dat u daarom “de opgebouwde expertise wil valideren en overnemen in een nog op te richten vzw”. Het was u bovendien opgevallen dat de specifieke leerkrachten van het project vaak als brugfunctie fungeerden tussen de school, ouders en kinderen. Ten slotte merkte u op dat “als die leerkrachten de nodige bekwaamheidsbewijzen hebben, zij verder kunnen werken in de betrokken school”.

We zijn intussen enkele weken verder. Heel wat ouders hebben zich al geroerd en blijven zich roeren. Er is een petitie die door zo’n 5000 mensen ondertekend is. Een 500-tal betogers zijn naar uw kabinet getrokken.

U stelde terecht dat u de opgebouwde expertise wilt behouden. Hoe gaan we dat dan doen? Welke elementen wenst u precies te behouden en te gebruiken voor uw nieuwe talenbeleid? Hoe gaat u de opgebouwde expertise concreet gebruiken? Welke organisatie zal die expertise verder uitbouwen? Wenst u de expertise en de mensen die die expertise hebben, verder te linken aan de Werkgroep Immigratie of aan de Foyer?

De leerkrachten van de oetc-projecten kunnen hun huidige baan verliezen na juni 2011. Hoe worden zij begeleid naar of opgevangen in een nieuwe functie? Op welke manier probeert u de band tussen deze leerkrachten en de betrokken scholen te behouden? Zullen zij verder kunnen blijven werken in de betrokken scholen? Het is een concrete piste die bij heel wat ouders leeft, dat via een andere structuur dan vandaag, bijvoorbeeld via de aanwerving van die oetc-leerkrachten, de projecten de facto in de scholen zouden kunnen worden voortgezet. Is dat een idee dat ingang zou kunnen vinden?

Een andere zorg van heel wat ouders is de nazorg voor de kinderen in deze projecten. Een aantal kinderen hebben enkele jaren kunnen deelnemen aan de projecten. Die worden nu stopgezet. Wordt er in een bepaald overgangsmechanisme voorzien? Is dat mogelijk? Wat gebeurt er met de reeds nieuw ingeschreven kinderen voor de oetc-projecten voor volgend schooljaar?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Voorzitter, ik sluit me aan bij de vragen van de heer Delva, maar wil er nog enkele andere zaken aan toevoegen. De discussie over de stopzetting van de oetc-projecten heeft intussen ook andere publieke fora bereikt. Wat volgt, is dus niet zomaar een lokaal probleem, maar is van groot belang om het beleid van de minister te kunnen volgen en correct in te schatten.

Op de gemeenteraadszitting van 26 mei 2011 werd Béatrice Meulemans, schepen van Nederlandstalige Cultuur en Onderwijs, Sociale Cohesie, Gelijke Kansen en Erediensten in Sint-Joost-ten-Node, ondervraagd over de situatie met betrekking tot de oetc-projecten. Haar antwoord was nogal verbazingwekkend. Ze zei dat oetc in de huidige vorm wel verdwijnt, maar dat er vanaf september een alternatief zal worden aangeboden, dat door de overheid zelf zal worden georganiseerd en niet door de Foyer, en dat dit zal passen in de talennota van minister Smet.

Op een bijkomende vraag waarom minister Smet dat dan niet meedeelde, kwam geen antwoord. Schepen Meulemans bevestigde wel dat er vanaf september Turkse les zal blijven gegeven worden in Sint-Joost-aan-Zee en dat er een overgangsperiode zal zijn waarin de huidige oetc-leerkrachten zullen kunnen worden gevormd om daarna met de nodige pedagogische diploma's te worden ingeschakeld in het Vlaamse onderwijssysteem. Ook op de vraag waarom de Foyer het niet goed doet, kwam geen antwoord.

Naderhand heeft de schepen de inhoud van haar antwoord via e-mail nog extra verduidelijkt. Ze laat er geen twijfel over bestaan dat zeker Turks, maar ook andere thuistalen, verder zullen worden onderwezen.

Dit is een nieuwe, maar wel twijfelachtige wending. Rijst de vraag waar de schepen haar informatie haalt. Normaliter zou dit bij de minister zelf moeten zijn. En dan komen we terug bij de talennota.

Minister, heeft schepen Meulemans in haar antwoord op de gemeenteraad van 26 mei uw standpunt inzake oetc correct weergegeven? Met andere woorden, zal de overheid, conform de talennota, zelf het oetc-project inrichten vanaf september 2011? Zo ja, in welke talen zal het alternatief voor het huidige oetc worden aangeboden? Met welke expertise zal dit worden omkaderd, aangezien naast het steunpunt GOK nu ook de Foyer geen middelen meer ontvangt en aangezien de onderwijskoepels, die wel een pedagogische opdracht hebben, niet beschikken over de nodige expertise? Maakt dit item deel uit van de talennota? Wanneer kan het parlement erover beschikken?

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Minister, ik had vanmorgen een vraag voor u voorbereid, maar gezien het nakende parlementaire reces en het risico dat ze wordt afgewezen, zal ik nu een bijkomende vraag stellen.

Er is niet alleen het oetc-initiatief dat nu verdwijnt in Brussel, maar in het veld duiken allerhande initiatieven op om meertalig onderwijs te organiseren, hetzij vermomd en wandelend op de grenzen van de wet, hetzij puur privé. Vandaag lezen we in De Standaard dat er in Schaarbeek een tweetalige kleuterschool komt en in Antwerpen een lyceum, dat al bestond op kleuterniveau, maar nu wordt uitgebreid met lager onderwijs. Blijkbaar is er veel vraag naar.

Op zich is daar niets mis mee, ware het niet dat het louter privé-initiatieven zijn buiten het wettelijk kader. Dat kan, want er is vrijheid van onderwijs. Men mag scholen oprichten, maar die scholen vragen dan schoolgeld aan de ouders omdat ze geen subsidies krijgen. Met andere woorden, door het gebrek aan actie en visie in Vlaanderen, blijft het verwerven van een gedegen talenkennis voor een gemiddeld kind van niet-kapitaalkrachtige ouders uitgesloten.

De Franse Gemeenschap geeft een heel andere invulling aan dat begrip en zegt dat dit voor haar betekent dat eender welk kind, ook in een klein dorp in Wallonië, wiens ouders niet de mogelijkheid hebben om privéonderwijs te betalen in Vlaanderen, Engeland of waar dan ook, op school perfect meertalig kan worden. Dat zijn voor ons gelijke kansen, zegt de Franse Gemeenschap. Wat zegt Vlaanderen? Alles is verboden. Als je dat dan wilt doen, is het buiten het wettelijk kader, en moet je maar betalen.

Minister, deze vraag komt hier met de regelmaat van een klok terug, de laatste keer tijdens de begrotingsbesprekingen. Wanneer krijgen we uw visie te horen? Wanneer komt die talennota er? De laatste keer zei u dat ze er eind mei ging komen, maar het is nu einde juni en over twee weken zijn we hier weg en we hebben nog niets en we weten van niets.

Minister Pascal Smet: Vorige week hebben we dat in de commissie uitvoerig besproken. Ik zal het straks herhalen.

Mevrouw Fientje Moerman: Ja, maar mevrouw Meuleman vraagt het ook en ik vraag het opnieuw: wanneer zal het onderwijsveld het weten en wanneer gaan de volksvertegenwoordigers een totaalvisie krijgen?

Eerst zou het in januari zijn, dan in de paasvakantie, dan einde mei en we zijn nu einde juni. Dat is het enige wat ik zie. U mag me niet kwalijk nemen dat ik lid ben van de commissie Buitenlandse Zaken en hier niet altijd ben, maar ik zou graag die talennota eens zien. Wat is uw visie op gelijke kansen en respect? Het kan toch niet dat alleen wie 500 euro per maand kan betalen, zijn kinderen een vreemde taal kan laten leren.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Minister, ik sluit me aan bij de vragen van de collega's, maar ik heb voor u nog een strategische suggestie. We hebben van u al veel vernomen de voorbije jaren – intenties, ideeën – en u hebt al een en ander aangekondigd. In veel van wat u aankondigt, zitten veel interessante elementen. U hebt ook al evaluaties aangekondigd en een talennota. Maar we blijven op onze honger zitten en dat stelt ons teleur.

Zo ook met dit dossier. Het enige wat u echt realiseert, is de afschaffing van een project of het opschorten van steun aan het steunpunt GOK. Het constructieve ontbreekt tot nu toe. U hebt te weinig middelen, oké, maar daar mag u zich niet achter verschuilen.

Wat meer is, u schort de steun aan oetc op aan het einde van het schooljaar, en die opschorting betreft 1 september van het volgend schooljaar. Dat kan echt niet. Dat is een manier van werken die de ouders, de kinderen, de leerkrachten en de scholen treft. Zij dragen dat project in hun hart, ze werken er al jaren aan. Daarmee heb ik niet gezegd dat het project of de werking van de Foyer niet beter kan.

Onze fractie staat open voor discussie. Maar dat u zomaar een project, dat wordt gedragen door veel mensen in onze hoofdstad, opschort, dat gaat echt niet. Op die manier is er voor de mensen die bezig zijn met dergelijke projecten, geen mogelijkheid om te zoeken naar een overbrugging, om zich voor te bereiden op die opschorting. Het gaat wel over mensen die creatief en ondernemend zijn en zich inzetten, en die bereid zijn om samen met u naar oplossingen te zoeken. Daarvoor hebben ze ook tijd nodig. Die tijd is hun op die manier niet gegund, en dat gaat voor mij niet.

De voorzitter: Om even de puntjes op de i te zetten: vorige week hebben we bij de regeling van de werkzaamheden afgesproken dat de talennota eerst naar de regering gaat, en zal

worden besproken in de eerstvolgende vergaderingen na het zomerreces. Ik weet niet of u er was, maar dat was de afspraak.

Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, de vragen van de leden zijn enerzijds wel relevant, maar uw beslissing dateert al van anderhalve maand geleden. Ondertussen hebben we er ook al een actualiteitsdebat over gehad. U hebt er meermaals over gecommuniceerd. In de praktijk blijven de e-mails echter komen, blijft men vragen stellen. Dan gaat het zowel over de onderwijsverstrekkers als over de ouders en leerlingen die in dat project zitten. Misschien is de door u genomen beslissing toch nog altijd niet duidelijk voor de buitenwereld. Mevrouw Brusseel heeft haar argumenten gegeven, maar misschien is het goed om alle argumenten en voor- en nadelen eens op een rijtje te zetten. Het wordt tijd dat er een overzicht komt, ook voor ons als parlementsleden, zodat we dat debat hier kunnen voeren.

Er is het aspect van de tweetaligheid: Nederlands, Frans. Er is het financiële. Er is het privéonderwijs. Een en ander begint bepaalde vormen aan te nemen, zodat het gelijkekansen-onderwijs in ons onderwijssysteem deels wordt ondermijnd.

Onderwijs in eigen taal en cultuur is een heel ruim begrip, maar ik zou graag eens willen weten wat het uiteindelijk precies behelst. Welke impact heeft dat binnen het onderwijs? Hoe ziet Vlaanderen dat? Willen we dat, of niet? En als we het willen, welke weg willen we ter zake bewandelen? De mensen van oetc in Brussel stellen dat 90 procent van hun studenten die oetc hebben gevolgd, slagen in het secundair onderwijs. Heeft dat te maken met oetc, of niet? Bestaat er een wetenschappelijk onderzoek ter zake? De ene zegt van wel, de andere van niet. Eigenlijk is er heel veel onduidelijkheid. Persoonlijk vind ik de moedertaal belangrijk, ook als leerkracht. Een aantal van de hier aanwezige leden weten dat ik daar ook altijd een voorvechter van ben geweest. De moedertaal is belangrijk als opstap naar het Nederlands, maar ook in het kader van de persoonlijkheidsontwikkeling bij bepaalde groepen in onze samenleving. We kunnen dat niet zomaar opzijzetten. Er moet echter wel worden bekeken hoe dat kan worden geïntegreerd binnen ons onderwijs, zij het niet meer projectmatig. Het gevolg van dat projectmatige is immers dat er jarenlang projecten zijn uitgevoerd, maar dat er geen controle meer op is.

We wachten vol ongeduld op de talennota. We weten wel enigszins welke richting die nota zo ongeveer uitgaat. Er zijn bepaalde projecten van onderwijs in eigen taal die nu lopen en waarbij er sprake is van wetenschappelijk onderzoek en begeleiding. In de toekomst kan de moedertaal heel belangrijk zijn. Dat is ook wetenschappelijk bewezen. Minister, bent u bereid om ook dat op te nemen in uw talennota?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Ik sluit me graag aan bij de vraagstellers. Het afschaffen van oetc heeft heel wat stof doen opwaaien. De heer Delva stelt terecht dat dit niet zomaar is afgeschaft. Dat is gebeurd na een grondige doorlichting door de onderwijsadministratie. Men heeft dus wel redenen om dat te doen. Er zijn aanwijzingen dat een aantal zaken niet op het juiste spoor zaten. Een project dat dertig jaar bestaat, heeft niet zomaar een eigen leven te leiden. Het mag nog altijd in vraag worden gesteld. Het is aan evaluatie onderhevig.

Minister, ik heb het voor een deel voor u opgenomen in de pers. Ik heb uw standpunt mee verdedigd en heb daar van de heer Leman zeer onaangename dingen voor teruggekregen. Hij vindt dat ik als Kempenaar maar moet zwijgen. Ik zou immers de grootstedelijke problematiek niet kennen. Nu, voorzitter, ik weet niet meer precies wie erbij was, maar u was er zeker bij toen we een zeer interessant werkbezoek hebben gebracht aan Sint-Joost-aan-Zee. Ik denk dus wel dat ik weet waarover ik het heb, dat ik dat ken. Met andere woorden, ik had redenen om u mijn steun te geven.

Wij van de N-VA staan nogal op inburgering. We vinden het zeer belangrijk dat er enorm wordt ingezet op het inburgeringsproces, op de kennis van de Nederlandse taal. Ik zie hoe het Nederlandstalige onderwijs in Vlaanderen de basis vormt voor een enorme meertaligheid bij onze leerlingen. Ik heb dat persoonlijk ondervonden: dat is gebleken uit de resultaten van proeven op het einde van het zesde jaar. Ik zie welke prijzen ze kunnen wegkapen en welke plaats ze kunnen behalen indien ze zich schriftelijk én mondeling moeten uitdrukken in het Frans en in het Engels. Voor onze Nederlandstalige leerlingen is dat een referentie. Desalniettemin sluit ik me heel graag aan bij de vraagstellers. Minister, zit er inderdaad nog rek op oetc? Ik had toch heel graag gehad dat u het rookgordijn dat schepen Meulemans heeft gecreëerd, eventueel zou kunnen wegvagen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: We gaan het debat over het oetc niet herhalen. We zijn daar al uitvoerig op ingegaan. We hadden ook redenen om dat te doen. De heer Leman wist dat ook al veel langer. Het klopt dat hij de schooldirecties nooit heeft ingelicht. Dat weet ik van de schooldirecties zelf. Nadat wij die mededeling hebben gedaan, heeft hij gekozen voor het conflictmodel. Hij heeft niet de uitgestoken hand willen grijpen om te zien waar er oplossingen mogelijk zijn. Er is momenteel ook geen enkele medewerking van de Foyer om voor mensen in scholen met een sterke aanwezigheid van Turkse kinderen, een oplossing te vinden. We hebben via andere wegen de nodige informatie ontvangen om die leerkrachten in de mate van het mogelijke in te schakelen in de school. Daar zijn we op dit moment mee bezig. Hoe meer ik me verdiep in het oetc-project, hoe meer ik ervan overtuigd ben dat we de juiste beslissing hebben genomen. Ik ben tot op heden de enige die heeft durven te doen wat mijn voorgangers ook wilden doen, maar nooit hebben gedaan om de verkeerde reden.

Het is niet omdat we een beslissing hebben genomen in het oetc dat we tegen meertalig onderwijs zijn in welke vorm dan ook. Momenteel voeren we binnen de Vlaamse Regering een constructief gesprek op basis van de talennota. We zullen daar voor het zomerreces een beslissing over nemen. We kunnen daar dan in september in het parlement over debatteren.

Ik heb aan de vzw Werkgroep Immigratie laten weten dat ik bereid ben om te voorzien in de nodige middelen om de aanwezige expertise te valoriseren, ook al is die niet altijd door data onderbouwd. Een aantal professoren vinden dat ze dit moeten steunen. Ik heb me moeten inhouden om geen brief te sturen en te vragen op basis van welk wetenschappelijk bewijs zij tot die conclusie zijn gekomen. Ik heb dat echter niet gedaan omdat ik geen negatieve energie wilde verspillen.

Ik ontken niet dat er expertise aanwezig is. Die is er wel degelijk, het zou eraan ontbreken indien dat na al die jaren niet het geval zou zijn. Er is expertise op het vlak van taaldiversiteit, meertaligheid, talensensibilisering en taalportfolio. Het voorstel dat ik de vzw gedaan heb, voorziet in 75.000 euro om twee experts voltijds in dienst te houden gedurende de eerste zes maanden van het schooljaar 2011-2012. Indien nodig zal eenzelfde bedrag worden vrijgemaakt voor de tweede helft van het schooljaar 2011-2012. In totaal gaat het dus om een bedrag van 150.000 euro.

Het is de bedoeling om de expertise van de vzw Werkgroep Immigratie mee op te nemen in de toekomstige overkoepelende ondersteuningsstructuur voor het Nederlandstalig onderwijs in Brussel.

Momenteel onderzoeken mijn kabinet en mijn administratie op welke manier de betrokken leraren een functie in het onderwijs kunnen opnemen, bij voorkeur in de school waar ze tot nu toe aan de slag waren. Dat heeft te maken met bekwaamheidsbewijzen, taalvoorwaarden. We proberen voor die mensen een oplossing te vinden. Uit gesprekken blijkt dat het vaak gaat om de brugfunctie die deze mensen vervullen. Tijdens mijn ronde in Brussel stond ik versteld van het aantal vertegenwoordigers van onderwijsverstrekkers dat me heeft gezegd dat ze tegen het oetc zijn, waren en altijd zijn geweest.

We zullen proberen om een oplossing te zoeken voor die specifieke vraag. We maken daarbij een onderscheid tussen de scholen waar er meer Turkse kinderen zitten en de scholen waar Spaans en Italiaans wordt gegeven. We kunnen vragen of dat niet op een andere manier kan. Het staat elke school natuurlijk vrij om buiten het curriculum Engels, Spaans, Italiaans, Russisch of welke taal dan ook te onderwijzen als daar interesse voor bestaat.

Ik ben niet verantwoordelijk voor wat er in de gemeenteraad van Sint-Joost-ten-Node wordt gezegd. U moet gewoon wachten op de talennota. Dan zult u zien welke richting deze Vlaamse Regering uitgaat wat het talenbeleid betreft. Het gaat om een tweesporenbeleid: enerzijds het versterken van de kennis het Nederlands en anderzijds het versterken van de kennis van de vreemde talen, zowel binnen als buiten het curriculum. Voor de rest is het wachten op onze talennota. Ik wacht liever twee maanden langer op een goede nota dan dat we helemaal geen nota hebben zoals in het verleden.

We proberen dus een concrete oplossing te bieden voor de problemen op het terrein. De Vlaamse Regering neemt normaal voor het zomerreces een beslissing over het talenbeleid. In september kan dit worden besproken in het parlement. Daarbij hanteren we een tweesporenbeleid. Enerzijds willen we de kennis van het Nederlands versterken als middel om te leren en te leven in de Vlaamse en Brusselse samenleving. Anderzijds willen we de kennis van andere talen versterken op een eigentijdse manier.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Minister, ik dank u voor uw antwoord. De expertise die vandaag bestaat, zou behouden blijven maar niet bij Foyer zelf, als ik u goed hebt begrepen. Men zou die mensen onderbrengen bij de overkoepelende ondersteuningsstructuur voor het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Bedoelt u daarmee dan het samenwerkingsverband tussen de drie Oost-Vlaamse centra voor basiseducatie (OCB) en de provincie Oost-Vlaanderen?

Minister Pascal Smet: Neen, we hebben ook de vzw Brussels Ondersteuningscentrum Secundair Onderwijs (BROSO). Er is ook een operatie op komst in die organisatie. We werken het liefst ook met OCB. Eén ondersteuningsinstelling zou het beste zijn, maar dat hangt een beetje af van de VGC. Voorlopig blijft het in de Foyer, zodra die structuur uitgewerkt is, gaat het daar naartoe.

De heer Paul Delva: Maar het is wel de bedoeling dat die experts in Brussel actief blijven? In datgene wat ze hebben opgebouwd?

Minister Pascal Smet: Absoluut. Ze kunnen naast Brussel ook actief zijn in Antwerpen of Gent. Dat mogen we niet uitsluiten.

De heer Paul Delva: Oké.

Klopt het dat u de leerkrachten – afhankelijk van hun diploma – zoveel mogelijk in de scholen wilt laten werken waar ze nu al staan?

Minister Pascal Smet: Als het kan. We hebben daar morgen een vergadering over. We zullen nagaan wat kan en wat niet kan.

De heer Paul Delva: Maar dat is dus de huidige idee.

Ik heb nog een vraag over de nazorg voor de kinderen. De projecten worden stopgezet. Is het de bedoeling om de leerkrachten te behouden in die bepaalde scholen om de kinderen nog wat te begeleiden binnen de projecten die enkele jaren geleden zijn opgestart?

Minister Pascal Smet: De vraag is: wat gebeurde er in de school met die leerkrachten? Ook dat is niet eenduidig.

Het gaat echt wel om brugfuncties. Die leerkrachten werden ingezet om als brugfiguur te fungeren tussen ouders, leerkrachten en kinderen. We moeten het onderscheid maken tussen enerzijds Italiaans-Spaanse gezinnen en anderzijds Turkse.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Minister, ik heb zelden zo'n onbevredigend antwoord gekregen op een vraag om uitleg. Zowel u als mevrouw Pehlivan heeft gezegd dat dit al uitvoerig besproken werd in de plenaire vergadering en dat het nu afgesloten is.

Ik ben hier toch met nieuwe gegevens op de proppen gekomen. Ik heb geen antwoord gekregen op mijn vraag. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet)*

Ik heb een bevestiging op mail die ik u kan doorsturen, dat een schepen van uw eigen partij zegt...

Minister Pascal Smet: Ik ben toch niet verantwoordelijk voor alles wat mijn partijgenoten zeggen? Bewaar me voor de dag dat ik verantwoordelijk word voor wat de schepenen van mijn partij zeggen. Gelukkig hebben we er veel meer dan u.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Als iemand dat beweert, moet u dat toch uitklaren! U zegt dat het project wordt voortgezet en georganiseerd door de overheid, en dat er in Sint-Joosten-Node geen probleem is. Daar heb ik vragen bij. U hebt mij geen duidelijk antwoord gegeven. Klopt dat of klopt dat niet? Als het wel klopt, zit ik met de vraag hoe het met de andere gemeenten zit. Als het in de ene gemeente plaatsvindt en in de andere niet, dan is dat ongelijk en oneerlijk. Komt dat dan omdat daar toevallig een socialistische schepen zit? Ik zou graag klaarheid willen. U hebt totaal niet geantwoord op die vraag.

Minister Pascal Smet: Mevrouw Meuleman, ik zal het eens uitleggen in simpele termen.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Wacht, ik ben nog aan het woord.

U hebt enkele straffe dingen gezegd over de oetc-projecten in het algemeen, over onderwijs in de eigen taal en over de waarde daarvan. U trekt die in twijfel. U zegt dat veel experts die in twijfel trekken.

Minister Pascal Smet: Nee, ik heb gezegd ...

Mevrouw Elisabeth Meuleman: U zegt: ik ben er steeds meer van overtuigd ...

Minister Pascal Smet: Maar dat heb ik allemaal niet gezegd.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Jawel!

Minister Pascal Smet: Mevrouw Meuleman, leer toch eens luisteren.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Maar ik heb geprobeerd zeer goed te luisteren.

Minister Pascal Smet: U hebt het geprobeerd, maar het is u niet gelukt.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Inderdaad. U hebt letterlijk gezegd: "Ik ben er meer en meer van overtuigd dat ik de juiste beslissing heb genomen" ...

Minister Pascal Smet: Daar ben ik van overtuigd, ja.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Ik wil u vragen om uw argumenten voor die beslissing nog eens klaar en duidelijk op een rijtje te zetten. U hebt zich gebaseerd op een evaluatierapport dat volgens mij niet eenduidig zegt dat we die projecten moeten stopzetten. Het rapport spreekt over aanpassingen, maar ook over de uitbreiding van de projecten. Zo lees ik dat. Ik kan dat staven als u dat wilt. Er zijn volgens u internationale wetenschappers die een mening hebben over de projecten zonder dat die op iets gebaseerd is. Bovendien is het rapport ook weinig wetenschappelijk. Er is weinig veldwerk gedaan. Het is een soort deskstudie. Volgens mij biedt het rapport geen goede redenen om die projecten zomaar plots stop te zetten. Ze

krijgen niet eens de tijd om tegen volgend schooljaar naar een alternatieve financiering te zoeken.

Minister Pascal Smet: Welk alternatief?

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Ik denk dat heel veel scholen willen voortgaan met die projecten. Ze hebben van vandaag op morgen geen financiering meer voor volgend schooljaar. Ze hebben van nu tot september tijd om een mogelijkheid te zoeken om dat toch in te richten. Dat is zeer kort, dat is onredelijk, minister.

Kunt u uw beslissing en de motivatie daarvoor nog eens toelichten? Kunt u klaarheid scheppen inzake de uitspraken in de gemeenteraad?

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Het enige wat we kunnen doen is wachten op die talennota, tot ze wordt goedgekeurd door de ministerraad, maar ik begin te denken dat het een serieus discussiepunt is. Als dat zo'n moeilijke bevalling is, hoop ik dat u een epidurale verdoving neemt.

Inzake dat wetenschappelijke aspect sluit ik me aan bij mevrouw Meuleman en andere sprekers. Aan onze universiteiten wordt door professoren die via Onderwijs worden betaald, onderwezen op welke manier men Content and Language Integrated Learning (CLIL) en immersieonderwijs moet onderwijzen, wat de beste methodes zijn om tot een goede kennis van het Nederlands bij kinderen te komen. En dat kan via het gebruik van bijvoorbeeld de moedertaal. Als u zegt dat daar geen enkel wetenschappelijk bewijs voor bestaat, moet u dringend de subsidiëring van de universiteiten herzien. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet)*

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Minister, het is kort dag, hoor. Daar bent u niet op ingegaan. Als u zelf veel tijd nodig hebt om een knoop door te hakken over belangrijke dossiers, gunnen we u die. Maar als er dan fundamentele zaken moeten veranderen op bepaalde scholen en als Foyer zich moet aanpassen aan een bepaalde evaluatie, moet u die mensen daar ook de nodige tijd voor geven. Dat lijkt me gewoon eerlijk.

U neemt een ontzettend risico door die projecten op losse schroeven te zetten op een moment dat het echt niet past. Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat je daar niet zomaar een beetje mee kunt experimenteren. Je kunt niet een klein beetje gedurende een bepaalde periode meertalig onderwijs volgen, dan weer eventjes niet en dan weer eventjes wel. Dat gaat niet. Daar zit een didactische en pedagogische opbouw in. Die is zeer belangrijk. Daar stap je niet van af.

Vergelijk het met medicatie die je neemt of een therapie die je volgt. Als je dokter je een bepaalde therapie voorschrijft, ga je ook niet de ene week je pillen nemen, de volgende week niet, en de week nadien weer wel. Neen, je neemt je medicijnen volgens de voorgeschreven methode. Zo gaat het ook met pedagogische en didactische processen, zeker in talenonderwijs.

U mag dat een ernstige waarschuwing vinden, minister. Wie oetd of meertalig onderwijs niet goed organiseert, knoeit met de hersenen en met de potentie van die kinderen om talen te leren.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: De beslissing is gevallen, laten we ons daarbij neerleggen. Maar laten we ook leren uit het verleden en bekijken wat we kunnen gebruiken met het oog op de toekomst, en wat we kunnen meenemen in de talennota. We hopen dat die nota er snel komt, minister, want ik voel dat de collega's heel ongeduldig beginnen te worden.

Meertaligheid gaat voor mij niet alleen over Nederlands, Frans en Engels. Integendeel, we moeten nog meer dan nu het geval is, investeren in de talenten en de verschillende talen die aanwezig zijn in Vlaanderen en in Brussel. Hoe meer talen, hoe rijker we hier zijn. Een Turks spreekwoord zegt: één taal, één persoon, twee talen, twee personen, drie talen, drie personen. *(Opmerkingen van de heer Boudewijn Bouckaert)*

Het Koerdisch is al toegelaten in Turkije, mijnheer Bouckaert. Het wordt ook onderwezen. Als u daarover wilt discussiëren, wil ik daar gerust mijn mening over zeggen. Of het nu over de meertaligheid hier of in andere landen gaat, dat maakt mij niet uit. Daar moet in geïnvesteerd worden.

Minister, ik wil nog wel wat geduld oefenen, maar we kijken uit naar uw talennota. Misschien zullen we daar dan de antwoorden vinden op de vragen die vandaag onbeantwoord zijn gebleven.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, ik heb twee zaken gehoord in dit verhaal. Ten eerste is er het menselijke luik, de expertise die in dit project en andere projecten is opgebouwd. Wat de repercussies daarvan zijn voor de leerlingen en de leerkrachten, daar bent u mee bezig. Het is heel belangrijk dat er met die verworven expertise iets wordt gedaan. Dat zit mijns inziens goed op schema.

Het tweede punt betreft het inhoudelijke. Niemand in deze commissie twijfelt aan de meertaligheid van de Vlaming. Dat staat niet alleen in de beleidsnota, we hebben dat overal al gehoord. Daar bestaat geen twijfel over. Hoe we dat moeten bereiken, dat is misschien een andere zaak. Maar voor het inhoudelijke luik hebben we de talennota nodig. Dat is een verhaal voor het najaar. Op dit moment kunnen we daar niet meer over zeggen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mevrouw Meuleman, ik verwijs naar de verschillende debatten die we daar al over gehad hebben. De redenen zijn duidelijk. Ik ga ze vandaag niet nog eens herhalen.

Ik ben niet verantwoordelijk voor wat schepen Meulemans van Sint-Joost-ten-Node heeft gezegd. Haar uitspraak komt niet overeen met wat ze tegen mij gezegd heeft. Het kan zijn dat ze dat op een andere manier gezegd heeft. Ik heb in ieder geval gezegd dat we proberen een oplossing te vinden voor de leerkrachten. Indien de heer Leman niet voor het conflictmodel gekozen had, had dat misschien al op een totaal andere manier kunnen gebeuren.

Mevrouw Moerman, ik heb niet gezegd dat er geen wetenschappelijk bewijs is dat dat niet kan werken. Ik heb alleen gezegd dat er geen wetenschappelijk bewijs is dat het project zoals het door de Foyer wordt uitgevoerd, daadwerkelijk tot resultaten heeft geleid, en zeker in vergelijking met andere. Als je zo lang een project hebt lopen, en je kunt dat niet aantonen, is dat op zijn minst merkwaardig te noemen.

Ik zou maar heel voorzichtig zijn, mevrouw Meuleman. Ik ga me nu niet bezighouden met het verleden, maar ik zou wel eens in de verleiding kunnen komen om dat wel te doen.

We moeten zorgen dat we in onze Vlaamse samenleving een gemeenschappelijke taal hebben. Die gemeenschappelijke taal is het Nederlands. We hebben er al een hele uitdaging aan om ervoor te zorgen dat iedereen goed Nederlands spreekt. Dat betekent uiteraard ook dat daarnaast mensen andere talen moeten spreken. Dat betekent dat we op een verstandige manier moeten omgaan met talen die in onze samenleving aanwezig zijn. En dat betekent dat kinderen thuis niet altijd in het Nederlands opgroeien. In die talennota is het net de ambitie om met die dingen op een eigentijdse manier om te gaan, waardoor onze kinderen tegelijkertijd goed Nederlands kunnen spreken én meerdere talen kunnen leren, zowel binnen als buiten het curriculum.

Mevrouw Brussel, u moet in de verslagen van de VGC maar eens lezen wat partijgenoten van u hebben gezegd en geschreven in het verleden. Dat is niet de grote lofzang die u vandaag komt afsteken. Dat is een ander verhaal dat partijgenoten van u in Brussel hebben verteld.

Bovendien moet u niet doen alsof die kindjes nu plots van school moeten veranderen. Dat is niet zo. Die kindjes blijven ingeschreven in dezelfde school. Het enige wat er zal gebeuren, is dat ze lessen die ze vroeger in een andere taal kregen, nu in het Nederlands krijgen. En als de leerkrachten dat daarnaast voor die kinderen 's middags of na school op vrijwillige basis in een andere taal willen doen, en ze kunnen daar de middelen voor vinden, belet niets hen om dat te doen.

De scholen in Brussel, zeker scholen die GOK-middelen hebben, worden in vergelijking met de rest van Vlaanderen heel goed omkaderd. Door de manier waarop je middelen inzet, kun je heel wat doen. Ik geef een concreet voorbeeld. De school in Sint-Joost-ten-Node gaat nul uren verliezen. Zij hadden vrijstelling gevraagd, bijvoorbeeld voor godsdienst. Daar was een heel rare constructie opgezet. De uren die ze aan oetc deden en die er dus niet meer zullen zijn, kunnen ze nu invullen met vrijstellingen van uren godsdienst die ze gevraagd hadden, waardoor het netto eenzelfde constructie blijft qua uren. Zij hebben enorm veel GOK-uren. En door de combinatie van de extra omkadering die Brussel sowieso krijgt, de vele GOK-uren die men heeft en eventueel nog andere mechanismen, kan er mogelijkwerwijs een oplossing gevonden worden om die leerkrachten in een misschien wat aangepaste vorm te laten functioneren. Dat gaan we onder andere morgen uitklaren.

Nogmaals, de heer Leman wist dat er een probleem was. Het bewijs daarvan is dat hij de kabinetten van de minister-president en anderen vorig jaar heeft gevraagd om het niet te doen. Dus komen doen alsof er niets aan de hand was, klopt gewoon niet. Dat is ook de reden waarom het niet meer werd gefinancierd op de begroting Onderwijs. Het werd voor een jaar gefinancierd op de begroting Brussel. In de begrotingsbesprekingen zul je dat hebben gemerkt.

Mevrouw Brussel, het project was eigenlijk wel afgelopen, en door toedoen van een regering waar u ook in zat. We hebben het dan nog verlengd, en een duidelijk signaal gegeven dat er een probleem was. Het heeft dan wat tijd gevraagd voor de evaluatie en om de gegevens te krijgen. Op dit moment zijn ze niet beschikbaar. We moeten uitzoeken wat het effect is. Dat kunnen we niet eenduidig verklaren.

Zeggen dat men van niets wist, klopt niet. Het klopt dat de heer Leman de scholen in het ongewisse heeft gehouden. We hadden misschien zelf de scholen rechtstreeks moeten informeren. Dat wil ik toegeven. Dan waren de communicatielijnen veel duidelijker geweest. We hebben geen fout begaan, we zaten in een dynamiek. Misschien waren we wat te goeder trouw, maar goed, dat kan gebeuren in het leven, een keer en liefst geen twee keer. Laten we nu ons best doen voor die leerkrachten en scholen met vooral kansarme leerlingen

Ik wil eindigen met een anekdote. De thuistaal van mijn kabinetschef is noch Italiaans, noch Spaans. Toch hebben ze zijn kind gevraagd om in het oetc-project te stappen.

De voorzitter: Minister, we houden u aan uw belofte dat de talennota er komt na het zomerreces. Anders blijven die dingen hier rondslingeren en vergiftigen ze de zaak.

De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Minister, u zegt dat we een onderscheid moeten maken tussen de Italiaanse en Spaanse projecten enerzijds, en de Turkse projecten anderzijds. Wat bedoelt u daarmee?

Mevrouw Celis, de meertaligheid van de Vlaming en de rol van ons onderwijs daarbij, dat klopt, maar ik zou me toch hoeden voor elke vorm van zelfgenoegzaamheid. We verwachten allemaal de talennota, maar als ik sommige kinderen uit Vlaanderen de tweede landstaal hoor

praten, dan stel ik me heel ernstige vragen over de wijze waarop we de tweede landstaal aanleren in Vlaanderen. Het is heel goed dat we daarover een debat kunnen openen.

De heer Boudewijn Bouckaert: De kennis van het Engels is enorm toegenomen. Je kunt van de jongeren niet eisen dat ze algemeen drietalig zijn. Het Engels vervangt het Frans, dat is de grote trend.

De voorzitter Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Minister, u wijst op de GOK-middelen. Die hebben ze in Sint-Joost-ten-Node, absoluut. Maar die zijn ook echt nodig. Laten we niet doen alsof dat een cadeau is.

Minister Pascal Smet: Het gaat over de besteding van de GOK-middelen, mevrouw Brusseel.

Mevrouw Ann Brusseel: Akkoord, maar die zijn ook echt nodig.

Minister Pascal Smet: Ik heb nooit gezegd dat die niet nodig zijn. Ik sta ervan verstoeld wat jullie deze morgen hebben gegeten. Ik zeg iets, en dan wordt dat plots alsof ik iets totaal anders heb gezegd. Het wordt 'hineininterpretiert', zoals men in het Duits zegt.

Mevrouw Ann Brusseel: Minister, u had het over mijn partijgenoten. Voor alle duidelijkheid, Guy Vanhengel steunt het oetc-project. Het is niet omdat je kritische vragen stelt, dat je ergens tegen bent.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de dure Erasmusopleidingen in het buitenland en het daarmee verbonden probleem van de wederkerigheid
- 2368 (2010-2011)**

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Mijn vraag om uitleg gaat over gelijke kansen. Het gaat erom mensen die de middelen niet hebben, de kans te geven naar het buitenland te gaan.

De opleidingen vertaalkunde en toegepaste taalkunde worden nu nog aan de hogescholen gegeven, binnenkort aan de universiteiten. Er is een groeiende optie om de studenten die tolk of vertaler worden, te verplichten een semester te doen in het buitenland, in een land waar de taal wordt gesproken die ze in hun studieprogramma hebben. Veel van die landen hebben recentelijk beslissingen genomen om de inschrijvingsgelden substantieel te verhogen.

Als een departement vertaalkunde en toegepaste taalkunde van een hogeschool in Gent vandaag studenten naar Engeland wil sturen, dan moet het daar het Engels inschrijvingsgeld betalen. Zoals u weet, zijn die inschrijvingsgelden sterk op weg naar Amerikaanse niveaus.

In veel gevallen wordt korting gegeven op basis van wederkerigheid. Dat betekent dat als een hogeschool veertig studenten stuurt naar Engeland om gedurende een semester Engels onderricht te volgen, en de Engelsen sturen veertig studenten naar hier om Nederlands te leren, dan laat men de zaak blauwblauw en worden er geen inschrijvingsgelden gevraagd.

Het probleem is alleen dat er veel meer Vlaamse studenten zijn die in het buitenland gaan studeren, dan dat er vanuit die landen studenten hier Nederlands komen leren. Ook voor uitwisselingsprogramma's groeit de discrepantie tussen inschrijvingsgelden in Europa, en dat wordt een steeds groter probleem.

Minister, bent u zich bewust van het probleem? Hebt u het al te berde gebracht bij uw collega's in de EU? Welke acties zult u ondernemen? We kunnen toch niet verzeilen in een situatie waarin alleen de kinderen van kapitaalkrachtige ouders nog kunnen beginnen aan studies toegepaste taalkunde of een Erasmussemester kunnen volgen in het buitenland.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, wat is de stand van zaken van het actieplan studentenmobiliteit? Vorige maand zei u dat u tegen de zomer een beperkt actieplan zou voorleggen. De zomer is gisteren begonnen, de zomervakantie begint volgende week en onze zomervakantie pas op 11 juli. Ik verwacht dat u bijna klaar bent met uw beperkt plan, en ik ben nieuwsgierig naar de timing en de inhoud ervan.

Mevrouw Fatma Pehlivan: De meertaligheid heeft een link met het gelijkekansenonderwijs. Ik zou het betreuren dat net voor kinderen van kansarmen bepaalde deuren gesloten blijven omwille van hun financiële situatie.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik wil de discussie over de inschrijvingsgelden in zijn geheel niet beginnen, dat is een moeilijk debat. Enerzijds heb je een versterkte academische markt in Europa. Er is veel meer mobiliteit dan vroeger en dat is goed ook. Anderzijds heb je een enorme discrepantie tussen inschrijvingsgelden. Dat creëert problemen.

Minister, als ik het goed begrijp – maar dat kan gewijzigd zijn –, geldt voor de Erasmusprogramma's, meer specifiek voor het onderdeel van de Student Mobility, niet voor dat van Curriculum Development, de regel dat het betalen van het inschrijvingsgeld aan de thuisuniversiteit studenten vrijstelt van het betalen van eventueel bijkomend inschrijvingsgeld aan de partner waarmee er een uitwisseling is. Normaliter kan de stijging van het inschrijvingsgeld in Nederland of Groot-Brittannië in theorie dus geen beletsel zijn voor het ontwikkelen van Erasmusprojecten. Het kan natuurlijk zijn dat de Britse en Nederlandse universiteiten minder happig zijn geworden om deel te nemen aan een Erasmusproject omdat ze iemand bijna gratis moeten ontvangen, terwijl hun andere studenten zoveel moeten betalen. Minister, dit gold vroeger alleszins toch. Ik heb zelf een Erasmusprogramma geïntroduceerd in Gent, een van de eerste trouwens. De regel was dat studenten in Gent betaalden en niets hoefden te betalen om naar Oxford of Aix-en-Provence te gaan. De betaling in de thuisuniversiteit gold als betaling voor alle semesters of trimesters die ze in het buitenland volgden.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mijnheer Bouckaert, dat klopt. U hebt al een groot deel van mijn antwoord gegeven. Om te kunnen deelnemen aan het Erasmusprogramma moeten de instellingen voor hoger onderwijs houder zijn van het Erasmus University Charter. Dat charter moeten ze aanvragen bij de Europese Commissie. Met die aanvraag verbinden ze zich ertoe om Erasmusmobiliteit enkel te laten plaatsvinden in het kader van vooraf gesloten bilaterale akkoorden, om geen collegegeld, examengeld, geld voor het gebruik van labo's en andere faciliteiten te vragen aan inkomende Erasmusstudenten, en om volledige erkenning te geven aan studenten die op bevredigende wijze de activiteiten hebben uitgevoerd die zijn bepaald in het verplichte Learning Agreement – voor studies – of Training Agreement – voor stages.

Instellingen die deelnemen aan het Erasmusprogramma, mogen dus geen inschrijvingsgeld vragen aan inkomende Erasmusstudenten. Er kunnen wel kleine bijdragen worden gevraagd, die net zo groot zijn als de bedragen die aan de lokale studenten worden gevraagd, voor verzekeringen, studentenverenigingen, het gebruik van fotokopieerapparaten, laboproducten enzovoort. In theorie kan er dus eigenlijk geen probleem zijn van dure inschrijvingsgelden voor Erasmusstudenten. We hebben daar trouwens op dit moment nauwelijks of geen klachten over gekregen. Ook EPOS vzw (Europese Programma's voor Onderwijs, Opleiding en Samenwerking) heeft die niet gekregen.

Zoals echter werd aangegeven, bestaat de indruk dat Erasmusstudenten vaker moeten concurreren met betalende niet-Erasmusstudenten – al dan niet Europeanen – om toegang te krijgen tot buitenlandse hogeronderwijsinstellingen. Vlaamse instellingen voor hoger onderwijs hebben al enkele keren – dus niet systematisch, maar enkele keren – melding gemaakt van het feit dat hun Erasmusstudenten worden geweigerd ten gunste van betalende niet-Erasmusstudenten. Daarmee schenden de gastinstellingen de vooraf gemaakte afspraken over het aantal Erasmusstudenten dat zou worden uitgewisseld. Deze praktijk brengt de wederkerigheid die in de bilaterale overeenkomsten is ingebouwd, in gevaar.

Wij beschikken niet over cijfers over de omvang van dit probleem. We hebben dit momenteel dus ook nog niet aangekaart bij de collega's in de Europese Unie, maar EPOS blijft dat uiteraard nauwgezet volgen, via monitoringactiviteiten bij de Vlaamse hogeronderwijsinstellingen. Indien zou blijken dat er problemen zijn met het innen van inschrijvings- en examengeld voor Erasmusstudenten, dan zullen we dat uiteraard aankaarten bij de Europese Commissie en de andere nationale agentschappen.

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Zoals u zelf aangeeft, is dit dus een probleem dat de kop begint op te steken. Natuurlijk is het punt dat men een akkoord moet hebben met een partnerinstelling en dat wederkerigheid wordt geïnterpreteerd als gelijkheid in aantallen. In het door mij aangehaalde voorbeeld van de toegepaste taalkunde zijn er echter uiteraard veel meer studenten die naar Groot-Brittannië willen gaan dan Britten die hierheen komen. Dat is het probleem. Men mag dan wel twee studenten sturen, maar als bijvoorbeeld een taal- of filologische richting van een universiteit studenten verplicht voor een semester naar het buitenland te gaan, dan is er wel een probleem. Dan hebben we het niet meer over enkelingen, maar over de volledige cohorte studenten van dat jaar, en dan ook van de jaren erna. Dat lijkt me wel een structureel probleem.

Ik ben er misschien te vroeg bij, maar ik wil u toch vragen dit in de gaten te blijven houden. Een mogelijkheid die men zou kunnen overwegen is om, als de academisering en de integratie van de hogeschoolopleidingen eenmaal heeft plaatsgevonden, te gaan naar een wederkerigheid voor de totaliteit, in plaats van een wederkerigheid per studierichting. Heel wat studenten zijn immers wel geïnteresseerd om bij ons biotechnologie of ingenieurswetenschappen of andere zaken te komen volgen. Misschien kan zo een en ander worden opgevangen. Het is maar een suggestie.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik wil u ook aansporen om dit probleem ter bespreking voor te leggen aan de raad van Europese ministers van Onderwijs, als er een tendens is van wegconcurreren, waarbij her en der de engagementen ten aanzien van de Europese Erasmusstudenten niet altijd meer worden nagekomen. Nochtans zouden zij moeten voorgaan. Dit is toch een van de kernprojecten van de Europese Unie. Als er een probleem is, dan moet dat kunnen worden besproken door de onderwijsministers en moet worden afgesproken dat deze studenten voorrang hebben op andere studenten.

Ik heb het antwoord op mijn vraag naar het beperkte actieplan niet gekregen.

Minister Pascal Smet: Ik zal dit nakijken.

De heer Boudewijn Bouckaert: Het Erasmussysteem is dus niet gewijzigd. In die zin was wat mevrouw Moerman heeft gesteld, eigenlijk niet correct: studenten moeten geen bijkomend bedrag betalen voor semesters die ze volgen in het buitenland in het kader van het Erasmusproject. Anders is het natuurlijk als dat wordt verplicht in een programma, zoals dat blijkbaar het geval is in de taalkunderichting. Er moet daar toch eens een serieus debat worden gevoerd ter zake. Mocht men die studenten op een of andere manier bijkomend subsidiëren, dan krijgen we eigenlijk twee soorten studenten: diegenen die gefinancierd door

de belastingbetaler naar het buitenland kunnen gaan en andere studenten. We moeten daar heel voorzichtig mee omgaan en erover waken dat er geen twee soorten studenten ontstaan: de geprivilegieerden en de gewone studenten.

Mevrouw Fientje Moerman: Mijnheer Bouckaert, sorry, maar niemand heeft dat hier gesuggereerd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de regularisatie van de DAC-projecten in de onderwijssector - 2434 (2010-2011)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, geachte leden, het derde arbeidscircuit (DAC) is ontstaan in het begin van de jaren 80 en had rechtstreekse banencreatie voor werklozen tot doel. Op dit ogenblik zijn de meeste DAC-projecten reeds geregulariseerd. Toch waren er op 31 december 2009 nog zo'n 681 voltijdsequivalenten – 914 koppen – werkzaam in dit statuut. In de onderwijssector werken in de vrije internaten nog steeds 175,5 voltijdsequivalenten in dit zogenaamde nepstatuut. Dat is goed voor 262 voltijdse en deeltijdse werknemers, die voornamelijk actief zijn als onderhouds- en keukenpersoneel. Reeds in cao V van 1999 werd ingeschreven dat er werk zou worden gemaakt van een regularisatie van projecten van gesubsidieerd contractuelen en DAC-projecten in de onderwijssector. Nog in 2001 verklaarde toenmalig minister van Onderwijs Vanderpoorten in de commissie Onderwijs dat het alleszins de bedoeling was de ambten in kwestie structureel in reguliere tewerkstelling om te zetten.

Zeker de jongste jaren zijn de Vlaamse internaten opnieuw sterk in trek. Ze spelen een niet-onbelangrijke pedagogische rol in ons onderwijslandschap. In deze legislatuur werden er reeds inspanningen gedaan om de omkadering van de internaten te verbeteren. Het verzekeren van een reguliere tewerkstelling voor een belangrijk deel van het omkaderend personeel zou een mooie volgende stap zijn, maar hopelijk niet de laatste. In tegenstelling tot in het gemeenschapsonderwijs is het immers nog steeds zo dat het grootste deel van de opvoeders van de vrije internaten niet opgenomen is in de omkadering.

Minister, welke stappen worden gezet om ook in de onderwijssector dit 'nepstatuut' om te zetten in reguliere tewerkstelling? Met welke timing ziet u dit mogelijk? Wat zijn momenteel nog de knelpunten?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Op 10 december 2010 werd tussen de Vlaamse Regering en de representatieve vakorganisaties een collectieve arbeidsovereenkomst afgesloten voor de jaren 2010-2011 voor de sector onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap. Daarin staat dat een werkgroep bestaande uit de overheid en de sociale partners zal onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor bepaalde personeelsleden om tot een statutaire of volwaardige contractuele tewerkstelling te komen. Onder die bepaalde personeelsleden vallen onder andere zij die aan het werk zijn in het kader van het derde arbeidscircuit.

In de cao werd opgenomen dat de werkgroep zijn werkzaamheden uiterlijk op 31 oktober 2011 moet hebben beëindigd.

Op dit moment bereidt mijn administratie deze werkzaamheden voor door het verzamelen van informatie bij de betrokken werkgevers waaronder de vrije internaten. Dit dossier is veel breder aangezien het niet enkel de internaten zijn die deze personeelsleden tewerkstellen. Het

is momenteel dan ook noodzakelijk om dit dossier volledig in kaart te brengen. In deze cao beperken we ons trouwens niet tot de projecten in het kader van het DAC, ook de gesubsidieerde contractuele personeelsleden (gesco's) en de contractuele personeelsleden betaald door het Departement Onderwijs (CODO's) worden onder de loep genomen.

Pas na het verzamelen van alle informatie kan bepaald worden of alle groepen kunnen worden geregulariseerd en wat de voorwaarden daarvoor zijn. Momenteel kan ik niet meer informatie geven omdat de voorbereidende werkzaamheden zoals afgesproken in de cao, nog bezig zijn.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Ik hoop dat uw antwoord het engagement inhoudt dat u de cao op korte termijn zult uitvoeren. U bent zich bewust van de complexe problemen die er zijn voor de vele nepstatuten in het onderwijs. De bedoeling van mijn vraag was echter een heel specifiek probleem aan te kaarten. De noden zijn hoog. Als u kijkt naar de verschillende netten, dan ziet u dat er verschillende invullingen zijn, om het woord discriminatie niet te moeten gebruiken. Als ik uw antwoord mag begrijpen als een engagement om mee te werken aan een oplossing voor de gemelde problemen, dan ben ik uiteraard tevreden met dit antwoord.

Minister Pascal Smet: Uiteraard is er een engagement. Anders zouden we dit voorbereidend werk niet doen. Alleen moeten we nagaan onder welke voorwaarden dit kan gebeuren. De wil om het te doen, is er zeker. Zo niet, zouden we de oefening niet doen en zouden we dit niet hebben opgenomen in de cao. We moeten de voorwaarden wel goed definiëren. Verder is een duidelijk overzicht van de situatie nodig

De heer Jos De Meyer: De voorbereidende gesprekken voor de volgende begroting starten al tijdens de vakantieperiode. Dit zal financiële consequenties hebben, vandaar mijn vraag.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de opmars van bijlessen in België
- 2458 (2010-2011)

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het stijgende aantal leerlingen dat buitenschoolse bijlessen volgt
- 2469 (2010-2011)

Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de vaststelling dat één leerling op tien bijlessen volgt
- 2472 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: In Europa is er een groeiende markt van bijlessen, ook wel shadow education genoemd. Vooral in Zuid-Europese landen zijn bijlessen al decennialang ingeburgerd. West-Europa is aan een inhaalbeweging bezig. In België volgt een op de tien leerlingen bijles. Het aantal kan in de komende jaren enkel nog toenemen. Dat blijkt uit een rapport van de Europese Commissie.

De opmars van bijlessen verontrust heel wat schooldirecties en ouderverenigingen. Van enige regelgeving is geen sprake. De commercialisering van de externe bijlessen vormt een bijkomend probleem. Op het internet wemelt het intussen van de advertenties. De prijs van

een uur bijles varieert er van 15 tot 35 euro. Een reeks bijlessen loopt al gauw op tot enkele honderden euro's. Dat is een grote kost voor heel wat gezinnen. De vermarkting van de bijlessen ondergraaft op deze manier de gelijke onderwijskansen die Vlaanderen heel hoog in het vaandel draagt. Er dreigt een kloof te ontstaan tussen wie zich bijles kan veroorloven en wie niet. De Vlaamse Confederatie van ouders en ouderverenigingen (VCOV) stelt zich vragen bij de motivatie van ouders. Volgens hen sturen ouders hun kind op bijles in een soort paniecreactie, bijvoorbeeld om hun kind nog vlug bijgespijkerd te krijgen voor de examens.

Volgens Mieke Van Hecke, directeur van het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs, speelt ook het verwachtingspatroon van ouders een rol. Ze is van mening dat ouders steeds moeilijker aanvaarden dat hun kinderen niet in alles super zijn. Ze denken dat ze de kinderen talenten kunnen bijbrengen door deskundigen te betalen. Maar over de kwaliteit en het positieve effect van bijlessen bestaat nog geen duidelijkheid.

Het is in de eerste plaats aan de school om leerproblemen op te lossen. Pas als scholen er niet in slagen via remediëring en extra begeleiding leerproblemen op te lossen, kunnen externe bijlessen een oplossing zijn, als laatste redmiddel. Bovendien mogen bijlessen geen zaak zijn van gegoede ouders die deze kost kunnen dragen.

Minister, welke conclusies trekt u uit het rapport van de Europese Commissie? Deelt u de bezorgdheid van ouderverenigingen en schooldirecties? Hoe verklaart u de opmars van externe bijlessen in België? Deelt u de mening van Mieke Van Hecke dat de almaar hogere verwachtingen van ouders ten aanzien van hun kinderen een rol spelen?

Hebt u weet van onderzoek dat aantoonde dat externe bijlessen een positief effect hebben op de slaagpercentages van leerlingen? Welke oplossingen ziet u om de opmars van bijlessen af te remmen? Bent u van mening dat scholen extra inspanningen moeten leveren wat remediëring en begeleiding van leerlingen betreft?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Mijn vraag gaat eveneens over het stijgend aantal leerlingen dat bijlessen volgt. Dat is een hot item, zeker aan het eind van het schooljaar wanneer de prijzen worden uitgedeeld.

We hebben in het Vlaams Parlement al vaker gediscussieerd over de voor- en nadelen van private studiebegeleiding.

Onlangs verscheen het rapport *The Challenge of Shadow Education*. Uit deze studie die werd uitgevoerd in opdracht van de Europese Commissie, blijkt dat zo'n 10 procent van de Belgische leerlingen buitenschoolse bijlessen volgt. Dat aantal zou zelfs nog toenemen.

Sommige scholen zouden de leerlingen ook informatie aanreiken over het aanbod aan private studiebegeleiding. Bovendien is dergelijke private studiebegeleiding behoorlijk duur, wat de sociale ongelijkheid in de hand werkt. Men spreekt van 75 euro per familie en 33 euro per uur. Dat is niet weinig.

Ludo Claes, voorzitter van de Vlaamse Confederatie van ouders en ouderverenigingen, maakt zich zorgen over deze tendens: "We zien dat ouders hun kind op bijles sturen in een soort paniecreactie, bijvoorbeeld om hun kind nog vlug bijgespijkerd te krijgen voor de examens, of om matige prestaties wat meer op te blinken."

In het rapport wordt ook een aantal beleidsaanbevelingen geformuleerd over het in kaart brengen van de private studiebegeleiding en het tegengaan van eventuele perverse effecten.

Minister, hoe evalueert u de conclusies en aanbevelingen van het Europese rapport? Zijn de cijfers die in het rapport worden gegeven voor de Belgische situatie correct?

Hebt u vanuit het Vlaamse onderwijsveld al signalen in die zin opgevangen? Hoeveel studenten volgen in Vlaanderen vandaag buitenschoolse bijlessen? Kunt u deze cijfers verder opsplitsen naar onderwijsniveau en onderwijsvorm?

Zult u naar aanleiding van dit rapport bepaalde initiatieven ontwikkelen? Zo ja, welke?

De heer Boudewijn Bouckaert: Volgens een rapport van de Europese Commissie krijgt een op de tien leerlingen in België bijles. Ouderverenigingen en schooldirecties maken zich zorgen omdat van enige omkaderende wetgeving geen sprake is.

België vormt geen uitzondering op de inhaalbeweging die in West-Europa bezig is inzake bijlessen. In Zuid-Europa is ze zelfs sterker en onderzoekers voorspellen dat het aantal in de komende jaren – bij ongewijzigd beleid – enkel nog zal toenemen.

De VCOV ziet de vragen rond bijlessen de laatste jaren toenemen. Ik citeer: “Over de kwaliteit en het positieve effect van bijlessen bestaat geen duidelijkheid.” VCOV-directeur Ludo Claes ziet nog een probleem. Volgens hem ondermijnt de boom aan bijlessen de gelijke onderwijskansen. Een reeks bijlessen kost al gauw enkele honderden euro. Zo dreigt er een kloof te ontstaan tussen wie zich bijles kan veroorloven en wie niet.

Hoe staat u tegenover het stijgend aantal bijlessen? Wat zegt dat over de kwaliteit van de onderwijsverstrekking in de scholen? De ouders zijn blijkbaar niet helemaal tevreden met het georganiseerde onderwijsaanbod en willen een bijkomende onderwijsverstrekking organiseren en betalen. Maakt u zich eveneens zorgen over de kwaliteitswaarborg en over de sociale effecten van deze bijlessen? Welke impact heeft dat op het klasgebeuren?

Ik las in de krant dat het vooral over wiskunde gaat, laat ons man en paard noemen. Er staat dat de aanpak van de leraar in de klas vaak verschilt van de aanpak van de leraar die bijles geeft. Dat kan moeilijkheden opleveren voor de leerling. Welke oplossingen ziet u hiervoor?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Uit het rapport over de externe bijlessen of ‘shadow education’ van Network of Experts in Social Sciences of Education and training (NESSE), een autonoom adviesnetwerk van het Institut National de Recherche Pédagogique (INRP) leer ik vooral dat het aanbod in de meeste Europese landen toeneemt en dat in West-Europa de druk van sociale competitie en prestaties vanuit ouders met een hoger inkomen de vraag doet toenemen. Er zijn heel wat verschillende vormen van externe bijlessen te vinden, ook naar organisatie en inhoud.

De gegevens voor België zijn beperkt tot de diensten van één commercieel privébedrijf: Educadomo, opgericht in 2005, gericht op studiebegeleiding aan huis. Deze organisatie lanceerde eind 2008, begin 2009 een internetenquête met vragen rond huiswerk bij kinderen en de begeleiding van ouders, familie en anderen. Aangezien er zeer grote vragen te stellen zijn bij de objectiviteit van de afnemer, de representativiteit van het doelpubliek en de analyse van de resultaten, moet men zeer voorzichtig zijn met de cijfers. De andere Belgische data zijn gebaseerd op drie artikels uit de Belgische kranten Le Soir en De Standaard, waar individuele standpunten worden weergegeven zoals die in verband met de school die externe bijlessen promoot, die niet generaliseerbaar zijn. Dit neemt niet weg dat we het binnen ons kwaliteitsvol onderwijs- en vormingslandschap belangrijk vinden dat elke lerende op elke leervraag een passend antwoord moet krijgen.

De cijfers uit het Europese rapport – die haal ik aan met de nodige reserve – kunnen niet worden geverifieerd aangezien mijn administratie niet over cijfermateriaal beschikt met betrekking tot de bijlessen. Het gaat hier om private initiatieven die noch gefinancierd, noch gesubsidieerd, noch erkend worden door Onderwijs. De diversiteit aan vormen, zoals face-to-face, groepspraktijken, web-based; de diversiteit aan inhoud zoals leren leren, specifieke vakken, leren kiezen; en de diversiteit aan organisatie zoals leerkrachten, privéorganisaties, studenten van deze activiteiten maken het onmogelijk om een objectief onderzoek naar de functionaliteit te organiseren.

Er is geen gekend rechtstreeks verband tussen het stijgend aantal bijlessen en de kwaliteit van onderwijsverstrekking in de scholen. De verklarende factoren voor de stijging van het aantal

bijlessen zijn daarvoor te divers en kunnen bovendien op het niveau van de individuele leerling zeer verschillend zijn.

Mijn bezorgdheid ligt niet zozeer bij de vermarkting van de bijlessen, maar eerder bij de vaststelling dat ons onderwijs meer adequate oplossingen voor en antwoorden op verschillende leerbehoeften en -vragen moet bieden. De leerlingenpopulatie is dermate divers geworden dat onderwijs niet langer staat voor gelijke lessenspakketten voor alle leerlingen, maar wel voor differentiatie in lesinhouden en -vormen om alle leerlingen gelijke kansen te kunnen bieden op het vlak van competentieontwikkeling en zelfontplooiing. Scholen zetten op het vlak van differentiatie en flexibilisering vandaag al eerste stappen, maar ik denk dat we scholen nog meer moeten ondersteunen en begeleiden in het omgaan met diversiteit, het opzetten van flexibele leertrajecten op maat enzovoort. Dit vereist ook een verdere professionalisering en deskundigheidsbevordering van de leerkrachten. Aangezien de bijlessen private initiatieven zijn, ben ik niet bevoegd voor de kwaliteitsborging van deze initiatieven.

Het fenomeen van de externe bijlessen is niet eenduidig te verklaren. Diverse factoren, die bovendien ook heel verschillend kunnen zijn op het niveau van de individuele leerling, kunnen hierbij een bepalende rol spelen. Uiteraard speelt het verwachtingspatroon van ouders ten aanzien van hun kinderen een rol. Daarom ben ik overtuigd van het cruciale belang van een goede studiekeuzebegeleiding en -bekwaamheid in functie van succesvolle schoolloopbanen. Hoe beter leerlingen in staat zijn om tijdens hun schoolloopbaan zelf doordachte keuzes te maken, hoe minder problematisch die loopbaan zal verlopen. De betrokkenheid van ouders bij dit keuzeproces kan hierbij – in het secundair onderwijs misschien in mindere mate dan in het basisonderwijs – een rol spelen. In ieder geval blijft een transparante en duidelijke communicatie met ouders van groot belang.

Er zijn vandaag al heel wat mogelijkheden op het vlak van remediëring en begeleiding van leerlingen in en door scholen. Secundaire scholen kunnen tot het eerste jaar van de derde graad bovenop de reguliere lessentabel twee extra lessen inschrijven als inhaallessen. Sinds het huidige schooljaar zijn bovendien enkele flexibiliseringsmaatregelen op het vlak van leertrajecten van kracht die secundaire scholen kunnen aangrijpen om in te spelen op de diverse leerbehoeften en -vragen van leerlingen, dat staat in Onderwijsdecreet (OD) XX. Zo kunnen leerlingen bijvoorbeeld vrijgesteld worden voor opleidingsonderdelen waarvan ze de competenties al hebben verworven. De daardoor vrijgekomen tijd kan worden ingezet om leerlingen extra te ondersteunen bij het verwerven van de competenties voor de opleidingsonderdelen waarvoor ze niet zijn vrijgesteld.

Een andere maatregel die sinds dit schooljaar is ingevoerd, is het mogelijk maken van de overgang van het eerste leerjaar van een graad naar het tweede leerjaar van die graad voor leerlingen die niet alle competenties van de gevolgde opleiding hebben verworven. Deze flexibiliseringsmaatregelen worden per 1 september in OD XXI uitgebreid. Vanaf volgend schooljaar kunnen secundaire scholen namelijk voor individuele leerlingen aanpassingen aanbrengen aan het lesprogramma om tegemoet te komen aan specifieke onderwijsnoden naar aanleiding van bijvoorbeeld leerstoornissen, -moeilijkheden of -achterstanden.

In het kader van het gelijkeonderwijskansenbeleid stimuleren we daarnaast vanuit de Vlaamse overheid initiatieven rond 'student tutoring'. Daar hebben we het al over gehad, dat verankeren we in OD XXI. Heel het differentiatiepakket wordt in de hervorming van het secundair onderwijs meegenomen als structureel en vast onderdeel.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Ik dank u voor uw uitgebreid antwoord, minister.

Remediëring of bijlessen kunnen binnen het onderwijs worden georganiseerd, maar we kunnen niet ontkennen dat de privébijlessen in opmars zijn. Wij zijn bezorgd over de waarde en de kwaliteit daarvan. We kunnen proberen om daar binnen het onderwijs een antwoord op

te geven. Dat kan via een goede studiekeuze, samen met de ouders. Ik weet niet hoe dat in andere landen gebeurt. We moeten eens goed nadenken over de verantwoordelijkheid. We zouden de ouders kunnen informeren en tegelijk beschermen. Als de school aanraadt om bijlessen te volgen om de prestaties te verbeteren, moet ze misschien een overzicht of lijst aanbieden. *(Opmerkingen van mevrouw Gerda Van Steenberge)*

Daar gaat het niet om. Ik vind dat de ouders informatie mogen krijgen. Aangezien we niets kunnen verbieden, zouden we een overzicht kunnen geven en een soort kwaliteitslabel kunnen toekennen. Waarom zou dat niet mogelijk zijn? Dan kunnen de ouders nog vrij kiezen. We zouden kunnen zeggen: dit is het aanbod, dit is de kwaliteit en dit is het prijskaartje. Dat is een vorm van bescherming van de ouders. Minister, bent u bereid daar verder aandacht aan te besteden? We gaan het niet meer tegenhouden, kijk maar naar Zuid-Europa. In nog andere landen wordt privéonderwijs zelfs hoger ingeschat dan staatsonderwijs. Dat is gevaarlijk, vooral in het kader van gelijke kansen. Daar worden kinderen enkel naar school gestuurd omwille van het diploma, de bijlessen beginnen daar al vanaf 6 jaar. Het onderwijs wordt buiten de scholen gegeven. Ik houd mijn hart vast voor zulke toestanden.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Dit is een heel dubbel verhaal. Minister, ik begrijp dat u niet over heel veel cijfers kunt beschikken, want dat zit voor een stuk in de privésfeer. Enerzijds weet ik dat de scholen enorm inzetten op leerlingen die ziek geweest zijn en die een bepaald onderdeel niet beheersen. Die twee uren waarover u spreekt, worden dus zeer goed gebruikt. Dat komt de ondersteuning zeker ten goede. Anderzijds zijn er mensen die een bepaalde studierichting kunnen volgen, op één vak na. Zo komen we terug bij het watervaleffect, waarbij je een studierichting moet verlaten vanwege wiskunde of Frans. Als je dan ondersteuning kunt krijgen voor dat vak, is daar voor mij niets mis mee. Dan is dat een vrije keuze van de ouders.

Wij hebben gisteren in de Commissie Jeugdzorg nog heel intens stilgestaan bij de responsabilisering van ouders. Toen het over opvoedkundige situaties en over nieuw en anders samengestelde gezinnen ging, is de term ‘responsabilisering van ouders’ heel vaak gevallen. Dat moet ook in dit verhaal meegenomen worden. Mijn broer heeft een schitterende schoolcarrière gehad, maar hij heeft vier jaar bijles gehad voor wiskunde, want dat was zijn struikelblok. Die vier jaar wegen echter niet op tegen de rest van zijn carrière en zijn verdere leven. Daar is op dat moment niets mis mee. Het mag niet de bedoeling zijn dat men daar een ‘commerce’ van gaat maken.

Daarom zei ik daarnet dat het een dubbel verhaal is: langs de ene kant moeten we in het oog houden dat het beheersbaar blijft, maar aan de andere kant hoort het in menselijke zin perfect thuis bij school en maatschappij, zoals ze nu georganiseerd zijn.

De heer Boudewijn Bouckaert: Uit de gegevens van de minister bleek dat we het fenomeen zomaar niet moeten dramatiseren of overschatten. Ik wil u wijzen op studies van een libertaire vriend van mij, James Tooley, professor in Engeland. Hij heeft over heel de wereld studies gemaakt over het fenomeen van privéscholen. Het blijkt dat in derdewereldlanden de privéscholen ook voor armere mensen enorm in opmars zijn. Dat is voornamelijk te wijten aan de corruptie en de slechte organisatie van de publieke scholen. Als je het op een globaal niveau bekijkt, is dat bij ons dus eigenlijk nog een heel beperkt fenomeen.

We moeten er ons goed bewust van zijn dat de kwaliteit van het publieke onderwijs en de omvang van het supplementaire private onderwijs communicerende vaten zijn. Daarom pleit ik er altijd voor om de kwaliteit van het publieke onderwijs op niveau te houden. Anders krijg je dat effect.

Ik heb uit het antwoord van de minister ook geleerd dat we geen paniekvoetbal moeten spelen en dat het fenomeen niet van dien aard is om alles te gaan overwoekeren. Ik waarschuw ook voor wat ik ‘negatief egalitarisme’ zou noemen. Het is op zich niet verkeerd dat ouders hun

geld besteden aan bijlessen voor kinderen. Het is beter dat ze het daaraan besteden dan dat ze op reis gaan naar Griekenland. *(Gelach)*

Het is een vorm van responsabilisering van de ouders. Ik ben wel egalitair in de zin dat je de armoede moet bestrijden, maar je moet niet de rijkdom gaan bestrijden. Dat is de theorie van John Rawls en de maximin, waarover mijn overleden collega Koen Raes nog zo'n mooie thesis heeft gemaakt.

Ik ben het eens met mevrouw Pehlivan dat er meer transparantie in die markt zou mogen komen. De remedies die er nu al bestaan in het onderwijs – lesdifferentiatie en dergelijke meer – zijn goed, maar zullen nooit de behoefte aan bijlessen doen verdwijnen. 'If you cannot kill the monster, you have to tame the monster', zegt men.

Als ik het goed begrijp, is er een terughoudendheid bij de leraren om bijlessen te geven aan de kinderen van hun klassen. Dat is een strikte deontologische regel, die gerespecteerd moet worden. Maar als er dan toch bijlessen worden gegeven door onze leraren, waarom kunnen we er niet aan denken om dat eventueel te organiseren in de brede school en om de schoolgebouwen daarvoor te laten gebruiken? Dan zou je er ook kunnen aan denken om misschien een deel van die bijlessen te subsidiëren en een ander deel, in het kader van de responsabilisering, betalend te houden. Dat is misschien een piste die overwogen kan worden. Dan heb je ook wat meer transparantie van het aanbod, zodat de bijlessen niet het pedagogische project in de klassen doorkruisen, wat een belangrijke zorg is in heel dat fenomeen.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Ik vind dat wij vooral moeten inzetten op onderwijs en dat wij van de scholen mogen verwachten dat de kinderen daar hun leer- en ontwikkelingsproces kunnen doormaken, zoals we dat hebben opgenomen in de eindtermen.

Ik volg de stelling wel dat het onmogelijk is om te voorkomen dat er bijlessen gevolgd worden, maar dat mag niet de gebruikelijke piste zijn. De cijfers tonen aan dat leerlingen nog in beperkte mate bijlessen volgen, en ik hoop dat dat in de toekomst zo blijft. Ik vind niet dat we verder moeten inzetten op die bijlessen. Het is heel moeilijk om er een kwaliteitslabel aan te koppelen. Het zal veel inspanningen vragen om de kwaliteit juist in te schatten en om na te gaan of ze voldoen aan de minima die we zouden vooropstellen.

De bijlessen worden niet alleen door leerkrachten gegeven. Het aantal kinderen dat vandaag bij logopedisten terechtkomt om de leerstof die ze in de school zien, te herhalen, mogen we ook niet onderschatten.

Minister, u hebt gezegd dat het belangrijk is dat de leerkrachten in de scholen nog beter leren omgaan met diversiteit, want het is de uitdaging om nog meer dan vandaag al gebeurt, aangepaste lespakketten en leertrajecten uit te werken. Heel wat scholen zetten vandaag stappen in de goede richting, maar we moeten bijkomend inzetten op de competentie-ontwikkeling, zodat scholen nog meer in die richting kunnen evolueren. We moeten ook inzetten op een betere schoolloopbaanbegeleiding, zegt u.

Minister, als u zegt dat het belangrijk is dat we daar werk van maken, betekent dat dan dat de overheid wil inzetten op prioritaire nascholing in het kader van beter leren omgaan met diversiteit?

Minister Pascal Smet: Ik wil dat niet uitsluiten. We brengen op dit moment alle bestaande nascholingen in kaart. Het is heel interessant om dan uit te zoeken wat er nog kan. Dat is een van de zaken die we gaan meenemen in de oefening die we nu aan het doen zijn.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■